

MICHAVILA PRESIDE SU ÚLTIMO ACTO COMO RECTOR

Les paraules de l'humanista

LLUÍS B. MESEGUER

†
Germà Colon, el nostre primer fillòleg, li déu carta a **Bernat Artola**, el nostre primer poeta. Així ho confessa en el pròleg que amablement va acceptar a posar al meu llibre *Bernat Artola: la terra i les passions*, editat enguany per la Diputació de Castelló. El pròleg, en unes belles pàgines autobiogràfiques, comenta amb apassionat record el seu permanent lligam amb els intel·lectuals castellonencs.

I certament, el nostre primer fillòleg era potser el castellonenc que amb major justícia podia parlar de l'amistat intel·lectual amb el nostre primer poeta, ja que l'any 1968, s'havia ocupat de l'edició d'*Olivera i Llorer*, el llibre pòstum de Bernat Artola editat també per la diputació. Entre 1968 y 1993, per tant, hi ha vint-i-cinc anys d'una fidelitat moral, íntima, servada amb la cura de la passió.

El fet pareix anecdòtic, però els qui hem après d'estimar Castelló de La Plana de la mà de gent com Bernat Artola o Germà Colon podem entendre fins a quin punt hi ha en ells, com en altres fills de la ciutat, un silenciós irrevocabable i injustament silenciats mestre que en l'art d'integrar Castelló en el concert de les ciutats obertes i europees.

I aquesta ostentació de la cultura castellonenc pel món, per a una ciutat que tan acostumada està al localisme i al semenfotisme, és un dels patrimonis substancials.

Pensar que un dels màxims romanistes del món no ha oblidat mai els rudiments gramaticals o sociolingüístics amagats entre els plec de les obres locals d'un **Revest** o d'un **Sánchez Gozalbo**, és un luxe que contrasta amb l'abandó vergonyós de la llengua per part de tantes persones i famílies castellonencs i, més encara, amb l'analfabetisme ostentament expressat per tota mena de persones públiques: empresaris, polítics, reines de les festes, periodistes, artistes...

Cal pensar que aquesta propensió intel·lectual a recordar sempre l'origen en qualsevol lloc del món o revista especialitzada on s'escriu, és l'homenatge més ingratement ignorat per la pròpia societat? És ben segur, ja que el senyal més important de tot intel·lectual és el seu estil. I l'estil de la prosa de Germà Colon, florida en els registres més variats de l'escriptura culta i professional (aparentment gelada i despassionada), no perd mai el geni dels registres orals valencians i de la tradició medieval i renaixentista.

Aquesta, crec, és una sensació que emocio-

narà als investigadors que d'ací cinc-cents anys s'interessaran per la Filologia catalana, hispànica, occitana o francesa.

En efecte, baldament buscaríeu una prosa amb més vigoria argumentativa i demostrativa entre els escriptors de la prosa filològica catalana moderna. I m'afanyo a dir que, si llegim els discursos de **Demòstenes** o **Ciceró** com a literatura, la tessitura, el to, de bona part de la prosa de Germà Colon és literària, d'una estirp de la literatura que pertany clarament a la tradició humanista.

I certament, es port dir que, en la Filologia i en la Historiografia, l'humanisme és una condició necessària. Però, en un món com l'actual on circulen tants *humanistes* que no saben llatí, cal demostrar amb fets els principis morals: l'ètica de la mesura, la ironia com a eina de crítica de la mediocritat, la centralitat discursiva de la condició humana, la dialèctica entre la raó i la passió...

I l'obra tota de Germà Colon, habitualment de text breu i sintètic, o bé d'escriptura metatextual, té una unitat substancial basada en aquest substrat humanista.

Siga en l'edició (que esperem acabada aviat) dels *Furs*, siga en els escrits argumentatius, l'erudició o la dada ínfima no ultrapassa mai el seu paper de demostració del concepte i de la idea. Qui sap molt és, potser, llest; ser intel·ligent, però, implica saber bé. L'escriptura llesta és d'àmbit quantitatiu; l'escriptura intel·ligent té un abast qualitatiu.

Llegint Germà Colon, hom recupera amb plaer per a l'escriptura filològica la tradició literària. Aquest és un missatge que demostra que el sentit humanista de la seua obra no és cap al·lusió adulatòria i exagerada.

Si calgués definir el sentit ampli de l'obra de Germà Colon, i per tant, la seua capacitat innovadora, cal vincular-hi dues fidelitats viscudes com a complementàries: a l'origen castellonenc i a la tradició humanista.

Aquest és un luxe que gaudiran Castelló de La Plana i la societat valenciana tota, almenys en aquest moment històric, a través del nomenament de Doctor Honoris Causa per part de la Universitat Jaume I.

Així, malgrat tants problemes, l'alegria de tenir per a sempre Germà Colon al claustre castellonenc, permet de recordar que tenim l'obligació d'estar a favor de la Universitat Jaume I, és a dir, a favor de la funció crítica de la Ciència en el camí cap al futur i a llibertat.

* Professor de la Universitat Jaume I.

EL BOCHINCHE

De Honoris Causa a hijo predilecto

ANTONIO GASCO

La Universitat Jaume I ha honorat com se merece al filòleg castellonenc **Germà Colon**. Parece un contrasentido que el ilustre catedrático de Basilea sea nombrado Honoris Causa en tercer lugar en la universidad de su pueblo, cuando ya lo era anteriormente de las otras dos del País Valenciano. Salva la intención, salva el hecho noble y salva también la juventud de la Jaume I, con no pocos conflictos en el último año, que ha sabido estar a la altura de las circunstancias.

Es de ley y justicia reconocer un currículum tan impresionante como el del destacado profesor, que ha ejercido docencia en Barcelona y Estrasburgo y que ha dado a la estampa libros de verdadera referencia en el área de la romanística y en concreto de la lengua catalana como las ediciones críticas de *Els furs* y el *Llibre del Consolat de mar* o los de lexicología, amén de innumerables artículos publicados en prestigiosas revistas de Europa. Cito de memoria sus nombramientos como miembro de la Academia de Bones Lletres de Barcelona, de la Española de la Lengua, de L'Institut d'Estudis Catalans... a los que habría que añadir otros muchos no menos trascendentes. No tengo ni autoridad ni conocimientos para valorar una labor investigadora y docente tan meritoria como la del doctor Colon. Otros colegas de la docencia, y en concreto especialistas en lingüística románica y catalana, se han hecho legítimas lenguas de su gran aportación a la ciencia histórico-filológica. A su veredicto me acojo y a la propuesta de nombramiento para el más alto honor académico me sumo, con afecto alborozado, en mi calidad de modesto docente. Ni que decir tiene que recibo con alegría sincera el nombramiento que viene a reconocer un nivel científico y una profesionalidad educativa contrastada por muchos años de fecunda labor. Pero, en particular, me complace que Colon haya sido *profeta en su tierra*, él que desde siempre ha ejercido el castellonismo en la acción de su trabajo científico. Su vinculación constante a la Sociedad Castellonense de Cultura de cuyos próceres fundadores fue legítimo discípulo, avala un talante que es uno de sus mayores timbres de gloria humanística. Aquella vinculación que tuvo la Castellonencia, desde sus orígenes a la actualidad, con L'Institut d'Estudis Catalans fue continuada por nuestro catedrático, que de este modo marcaba una línea de conducta respecto al habla que en estas tierras hemos tenido siempre muy clara.

Germà Colon, il·lustrado, humanista, model de equilibrado liberalisme, ha sido reconocido en sus valores científicos por el alma mater del saber local. ¿Cuándo el pueblo lo verá entre el «olimpio» de sus hijos predilectos? El ayuntamiento debería recoger esta acción universitaria y proponer a Germà Colon, para tal honor. No hay, creemos, en su área de trabajo, otro con más méritos. Sería además una forma de reconocer, con este hecho, una verdad científica a tenor lingüístico. No quisiera pensar que la ausencia del alcalde de la ceremonia de investidura como Doctor Honoris Causa respondería a la aceptación de otra opción —que habla de una «lengua valenciana»—, que tan sólo es política y que ninguna universidad reconoce.